

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ Й ЖУРНАЛІСТИКИ
ІМЕНІ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

доц. С. О. Гусєв

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

підготовки магістра

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

додаткової предметної спеціалізації 014.021 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Освітня програма Середня освіта. Українська мова і література, англійська мова

галузі знань 03 Гуманітарні науки

спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова і література)

Освітня програма Філологія. Українська мова і література

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2021 рік

Робоча програма переддипломної практики для студентів ступеня вищої освіти магістра з галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035.01 Філологія. Українська мова та література, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

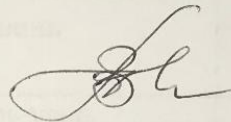
«24» серпня 2021 року. – 12 с.

РОЗРОБНИКИ: **Віннічук А.П.**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, **Пойда О.А.**, старший викладач кафедри української літератури.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української літератури.

Протокол від «24» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри
української літератури

А. П. Віннічук

«24» серпня 2021 р.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «27» серпня 2021 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету
філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха

Н. І. Кухар

«27» серпня 2021 р.

Вступ

Робоча програма з переддипломної практики підготовки студентів 2 курсу ступеня вищої освіти магістра *галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) додаткової предметної спеціалізації 014.021 Середня освіта (Мова і література (англійська))*, галузі знань *03 Гуманітарні науки спеціальності 035.01 Філологія. Українська мова та література* денної та заочної форми навчання укладена на основі Закону України «Про освіту» №2145 VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556 – VII від 01.07.2014 р., Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993р. № 93 (зі змінами), рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти у 2013 році, «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського», затвердженого наказом № 51 од від 02.04.2018 р., навчального плану, освітньо-професійної програми.

Опис переддипломної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка; 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література), додаткова спеціалізація українознавство. Спеціальність 035 Філологія, спеціалізація 035.01 Українська мова і література.	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0, самостійної роботи студента – 7,5	Ступінь вищої освіти: магістр	-	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120	120
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: диф. залік			

Місце практики в структурно-логічній схемі практичної підготовки

Програмою магістерської підготовки передбачено проходження двох практик: виробничої «Педагогічної практики в середніх навчальних закладах» і переддипломної. Це важливі взаємопов'язані складові професійної підготовки майбутніх викладачів лінгвістичних, літературознавчих та методичних дисциплін вищих навчальних закладів. Переддипломна практика передбачає роботу магістрантів у закладах вищої освіти на посадах викладача та наставника.

1. Мета та завдання переддипломної практики

1.1. Мета – актуалізація системи професійних вмінь, які забезпечують фахову діяльність магістрів на посадах викладача ВНЗ та наукового співробітника, підготовка здобувачів ступеня вищої освіти магістр до самостійної науково-дослідної роботи, основним результатом якої є якісне написання й успішний захист магістерської кваліфікаційної роботи, а також проведення наукових досліджень у складі творчого колективу.

Переддипломна практика, яка проводиться на завершальному етапі університетського курсу, має на меті активне входження студентів у майбутню спеціальність (магістр філології, викладач української мови та літератури), закладає основу визначених практичних професійних навичок майбутніх викладачів української мови та літератури, надає можливість безпосередньо познайомитися зі студентами різних курсів, їхніми індивідуальними особливостями, націлена на формування самостійності викладацької діяльності студентів, готовності приймати рішення, що диктуються умовами спілкування зі студентами, а також на максимальну творчість в організації навчальної та виховної діяльності.

У ході переддипломної практики здійснюється підготовка студентів-магістрантів до самостійного й цілісного виконання функцій викладача закладів вищої освіти або середніх спеціальних закладів, спрямування майбутніх освітян на творче виконання своїх професійних обов'язків, формування готовності до інноваційної діяльності.

1.2 Завдання

Основним завданням переддипломної практики студентів-магістрів є засвоєння майбутніми викладачами навичок *навчальної, методичної, виховної та організаційної* роботи.

1) систематизувати теоретичні знання для якісного виконання поставлених науково-практичних завдань кваліфікаційної роботи здобувачів СВО магістр; сформувати і закріпити уміння і навички планування, організації та самостійного виконання науково-дослідницької роботи;

2) закріпити навички добору необхідних методів дослідження (модифікуючи наявні, розробляти нові методи), виходячи із завдань

конкретного дослідження (за темою кваліфікаційної магістерської роботи або при виконанні завдань наукового керівника у форматі магістерської роботи); продовжувати проведення педагогічного експерименту (для робіт з методики навчання);

3) удосконалити вміння оформлення результатів самостійного дослідження згідно із загальноприйнятими до такого виду робіт вимогами; вести бібліографічний пошук із залученням сучасних інформаційних технологій; закріплення навичок оформлення покликань на джерела інформації та списку використаних джерел відповідно до чинних вимог;

4) удосконалення вмінь оперативного усунення певних недоліків (невідповідностей у змісті, структурі або оформленні науково-дослідної роботи); апробування вміння викласти результати дослідження та відстояти самостійно сформульовані висновки на наукових семінарах та конференціях; обробляти результати виконаної роботи, аналізувати й представляти їх у вигляді закінчених науково-дослідних розробок (тез доповідей, наукової статті, частини кваліфікаційної магістерської роботи),

5) поглиблення й розширення знань студентів магістратури з лінгвістичних, літературознавчих та психолого-педагогічних дисциплін, а також забезпечення розуміння основних проблем тих дисциплін, що визначають конкретну область їхньої майбутньої професійної діяльності; формування вмінь застосовувати у власній роботі теоретичні та практичні знання з української мови та літератури, отримані в університеті;

6) формування компетентностей щодо ведення документації, що передбачена законом «Про середню та вищу освіту в Україні»; складання навчальних планів, робочих та навчальних програм дисциплін, тощо; вивчення передового досвіду навчальної роботи у ЗВО.

2. Компетентності та програмні результати практики

2.1. Компетентності:

2.1.1. Загальні компетентності:

- здатність до усвідомлення мети та завдань переддипломної практики;
- здатність до розуміння різноманітних методик та прийомів навчання мовленнєвої діяльності;
- здатність до аналізу та оцінювання відповідей студентів;
- здатність до усвідомлення основних законодавчих документів, що стосуються наукової діяльності вчених;
- здатність до розуміння сутності процесів наукового пошуку;
- здатність до аналізу загальних принципів наукової праці.

2.1.2. Фахові компетентності:

- розуміння планування, прогнозування та організації педагогічної діяльності у вищій школі;
- знання особливостей організації навчальної та виховної роботи зі студентами та студентськими групами;
- уміння застосовувати теоретичні знання на практиці;

- здатність до розуміння сутності процесів наукового пошуку;
- знання нормативної бази;
- уміння застосовувати теоретичні знання на практиці.

2.2. Програмні результати практики:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають набути певних умінь.

Студент-магістр у період передипломної практики повинен закріпити ряд фахових умінь та виробити навички самостійного проведення навчально-виховної роботи у ЗВО. Особливістю практики є ускладнення завдань і зростання рівня самостійності студентів-магістрів:

1. Самостійно визначити мету заняття, його тип і структуру, підібрати дидактичний матеріал, скласти конспект. Провести не менше 5 занять різних типів.

2. Володіти різноманітними методами і прийомами навчання мовленнєвої діяльності, створювати проблемну ситуацію творчого пошуку на лекційному чи практичному / лабораторному занятті

3. Проводити опитування різних видів: індивідуальний, фронтальний, з використанням дидактичного матеріалу, а також навчати студентів давати точні, стислі і вичерпні відповіді на поставлене питання.

4. Правильно оцінювати відповіді студентів і коментувати оцінки.

5. Доцільно та ефективно використовувати технічні засоби та наочні посібники.

6. Перевіряти, виправляти та аналізувати письмові роботи студентів.

7. Аналізувати заняття викладачів і практикантів.

8. Знати основні законодавчі документи, що стосуються наукової діяльності вчених.

9. Володіти теоретичними знаннями з філологічних дисциплін, необхідними для аналітичної оцінки, вибору й реалізації досліджуваної проблеми.

10. Знати сутність процесів наукового пошуку. Розуміти загальні принципи наукової праці: творчий підхід, мислення, плановість, динамічність, колективність, самоорганізація, економічність, критичність і самокритичність, робота над собою, діловитість, енергійність, практичність; знати загальні та специфічні методи наукового дослідження.

3. Зміст передипломної практики

Змістовий модуль 1. Асистентська діяльність.

Підготовчий етап.

Пропедевтичний тиждень передипломної практики студента починається з бесіди з керівником практики. Потім практикантів закріплюють за групами. Разом із керівником вони визначають теми занять, планують індивідуальну та

самостійну роботу. Практиканти знайомляться зі студентськими групами, у яких планують проходити практику, та з планами проведення занять викладачів кафедри, відвідують заняття викладачів кафедри, спостерігаючи за прийомами аудиторного спілкування, аналізуючи стратегію й тактику викладацької діяльності. Активна діяльність студентів-магістрів на цьому етапі передбачає вивчення програми й посібників з навчальної дисципліни; читання відповідної наукової навчальної й методичної літератури, складання індивідуального плану роботи, ведення педагогічних спостережень.

Основний етап.

Аудиторна й аналітична робота, що передбачає такі види діяльності студента:

- розробка конспектів занять різноманітного типу й різноманітної структури (залежно від мети заняття);
- проведення занять за спеціальністю;
- оволодіння методикою викладання матеріалу, опитування студентів;
- оволодіння різноманітними методами і прийомами навчання;
- застосування різноманітних видів самостійної роботи студентів при роботі з підручником, текстами, словниками, додатковою літературою;
- застосування технічних засобів і наочних посібників;
- уміння вести урахування й оцінку знань студентів та виставлення оцінок;
- організацію й проведення позааудиторної роботи з предмета (самостійна та індивідуальна робота студентів).

Під час практики студенти самостійно розробляють хід та структуру занять, а керівник дає лише настановні консультації. Практиканти зобов'язані знаходитися на кафедрі чи в університетській бібліотеці не менше **6 годин** щодня. Вони вивчають методичні матеріали, беруть участь у роботі кафедри. У ході всієї практики студенти відвідують заняття один одного та аналізують їх.

По завершенню 2 етапу практики студенти оформляють матеріали за всіма аспектами, що подаються до захисту на кафедрах, до яких прикріплені.

Змістовий модуль 2. Науково-дослідна діяльність.

- Вивчення й узагальнення наукових і науково-методичних джерел за темою магістерської роботи;
- самостійний аналіз сучасних підходів до розв'язання складних питань, пов'язаних з новітньою інтерпретацією певних наукових проблем, що є об'єктом магістерського дослідження;
- виконання / завершення експерименту для написання кваліфікаційної роботи ступеня вищої освіти «магістр»;
- систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставленого науково-практичного завдання;
- підготовка до друку наукової статті;

- добір фактичного матеріалу для підтвердження положень науково-дослідної роботи;
- систематизування й описування дібраного фактичного матеріалу, результатів науково-дослідної роботи;
- виконання індивідуального науково-практичного завдання, критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання випускної кваліфікаційної роботи та її захисту;
- написання науково-дослідної роботи й підготовка до її захисту;
- оформлення списку використаних джерел відповідно до чинних вимог ДАК щодо оформлення наукових праць;
- підготовка доповідей на методичних семінарах і наукових студентських конференціях;
- доопрацювання науково-дослідної роботи з урахуванням конструктивних зауважень наукового керівника;
- коригування недоліків, виправлення помилок, удосконалення змісту випускної роботи;
- завершення написання науково-дослідної роботи, підготовка її до рецензування;
- складання виступу для прилюдного захисту науково-дослідної роботи (викладення основних положень, добір прикладів, обґрунтування висновків).
-

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Берко А. Ю. та інші. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації: Навчальний посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2010. 282 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю. Г. Бургу. Київ : “Центр учбової літератури”, 2014. 142 с.
3. Богданова І. М. Педагогічна інноватика : навч. посібник. Одеса : ТЕС, 2000. 148 с.
4. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів // Вища школа. 2001. № 4-5.
5. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2014. 417 с.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
7. Довідник здобувача наукового ступеня: Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук.кадрів вищої кваліфікації. / Упоряд. Ю.І. Цеков; Київ : Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. 64 с.
8. Закон України «Про освіту» // Освіта. 1991. 25 червня. С.3.

9. Когут О. Сучасні технології в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників // Наукові записки. Тернопіль. 2006. № 6. С. 23-26.
10. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2003. 192 с.
11. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : посібник. Київ : Освіта України, 2008. С. 274-281.
12. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. Волошиної Н. Й. Київ : Ленвіт, 2002. 344 с.
13. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти. / Є. А. Пасічник. – Київ : Ленвіт, 2000. 384 с.
14. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. В. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : Вища шк., 2004. 422 с.
15. Степанишин Б. Стратегія й тактика педагогічної практики українців // Дивослово. 1995. № 7. С. 37-40.
16. Топозов О. М., Малихін О. В., Опалюк Т. Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя. Київ: Педагогічна думка, 2018. 291 с.
17. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науководослідницької діяльності: Підручник. – 3-є вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295 с.

Додаткова:

1. Варзацька Л., Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання : лінгводидактичні засади // Дивослово. 2004. № 11.
2. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність : посіб. для вчит.. Луганськ : Навч. книга «Янтар», 2004. 84 с.
3. Девдера М. В. Таємниці словесної творчості : книга для вчителів і усіх охочих. Вінниця : Тезис, 2003. 120 с.
4. Киселёва О. О. Професійно-педагогіческая практика : из опыта работы // Педагогика. 2001. № 2. С. 48-52.
5. Киселёва О. О. Професійно-педагогіческая практика: основные принципы и технология . // Мир образования – образование в мире. – 2002. № 4. С. 126-136.
6. Кобрій О. М., Чепіль М. М Методика позаурочної діяльності : посібник для студ. пед. закладів. Дрогобич : Відродження, 1990. 150 с.

7. Мороз О. Г., Омелянченко В. П. Перші кроки до майстерності. Київ : Знання, 1992. 112 с.
8. Фасоля А. Азбука особистісно-зорієнтованого навчання / А. Фасоля // Укр. мова і л-ра в серед. шк. 2004. № 4. С. 62- 67.

4. Бази практики

База проходження практики – кафедри факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

5. Організація і керівництво практикою

Обов'язки керівника практики від університету:

1. Забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів, методичних рекомендацій, перелік яких встановлюється відповідною робочою програмою практики;
2. Доводить до відома студентів вимоги про звітність з практики, прийнятої в університеті, а саме: подання письмового звіту, відповідно оформлені матеріали асистентської практики;
3. У складі комісії приймає заліки з практики;
4. Подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями й пропозиціями щодо поліпшення практики студентів-магістрантів.

Інструктаж

До переддипломної практики допускаються студенти, які пройшли вступний та первинний інструктажі (на робочому місці) з питань охорони праці та пожежної безпеки.

Студенти, які проходять переддипломну практику, зобов'язані:

- виконувати тільки ту роботу, до якої допущені;
- утримувати в чистоті робоче місце;
- бережно ставитись до устаткування й обладнання та використовувати його за призначенням;
- при виявленні будь-яких несправностей обладнання, повідомити про це керівництво й до усунення неполадок до роботи не приступати;
- знати й виконувати вимоги нормативних актів, інструкцій з охорони праці, правил користування засобами колективного та індивідуального захисту;
- виконувати вимоги пожежної безпеки, знати розміщення та вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння;

6. Підведення підсумків практики

Форми звітності:

Студенти мають подати керівнику практики такі документи:

1. Щоденник практики встановленого зразка із зазначенням видів проведених робіт, часу, робочими записами під час практики та відгуком керівника практики.
2. Конспекти лекцій з навчальної дисципліни (української мови / української літератури / методики навчання), оформлені згідно з вимогами.
3. Конспекти практичних чи лабораторних занять з української мови / української літератури / методики навчання, оформлені згідно з вимогами.

7. Критерії та методи оцінювання програмних результатів практики

Критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень практикантів має на меті з'ясування ступеня сформованості в них професійно значущих знань, умінь і навичок, визначення рівня їхньої готовності до здійснення навчальних, організаційно-методичних, навчально-методичних і виховних функцій у навчальному процесі підготовки вчителів-словесників та рівня професійної спрямованості й соціальної активності. Педагогічна практика студентів оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів за кожен вид роботи (див. табл. № 2):

Розподіл балів, які отримують студенти-магістранти

Види роботи	Кількість балів (максимальна)
Підготовка та проведення 1 лекції	1x10= 10 балів
Підготовка та проведення 4 аудиторних, (практичних або лабораторних занять)	4.x 10 = 40 балів
Відвідання аудиторних занять викладачів та магістрантів	10 x 1 = 10 балів
Підготовка та проведення виховних заходів зі студентами, робота помічника наставника академічної групи	10 балів
Підготовка та проведення позааудиторної роботи зі студентами за фахом	10 балів
Підготовка матеріалів до навчально-методичного комплексу (завдань, унаочнення, тестів тощо)	10 балів
Портфоліо	10 балів

Результати науково-педагогічної практики оцінюються за 100-бальною системою. Порядок перерахунку рейтингових показників 100-бальної

університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS подано в таблиці № 3.

Шкала оцінювання: розширена та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	дуже добре
75-79	C	добре
60-74	D	задовільно
50-59	E	достатньо
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	неприйнятно

* - оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

Вимоги до звіту практиканта

Після закінчення практики магістрант-практикант подає на кафедру, до якої був прикріплений на час проходження практики, такі документи:

- * Індивідуальний план роботи студента-практиканта з помітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом керівника практики й викладача-консультанта.

- * Конспекти лекції, практичних чи лабораторних занять із рецензією викладача-консультанта або керівника практики.

- * Аналізи відвідуваних занять студентів-практикантів.

- * Плани та сценарії проведених виховного та позааудиторного заходів.

- * Напрацьовані практикантом матеріали до навчально-методичного комплексу з навчального курсу.